

Valsts kanceleja

Trauksmes celšanas likums

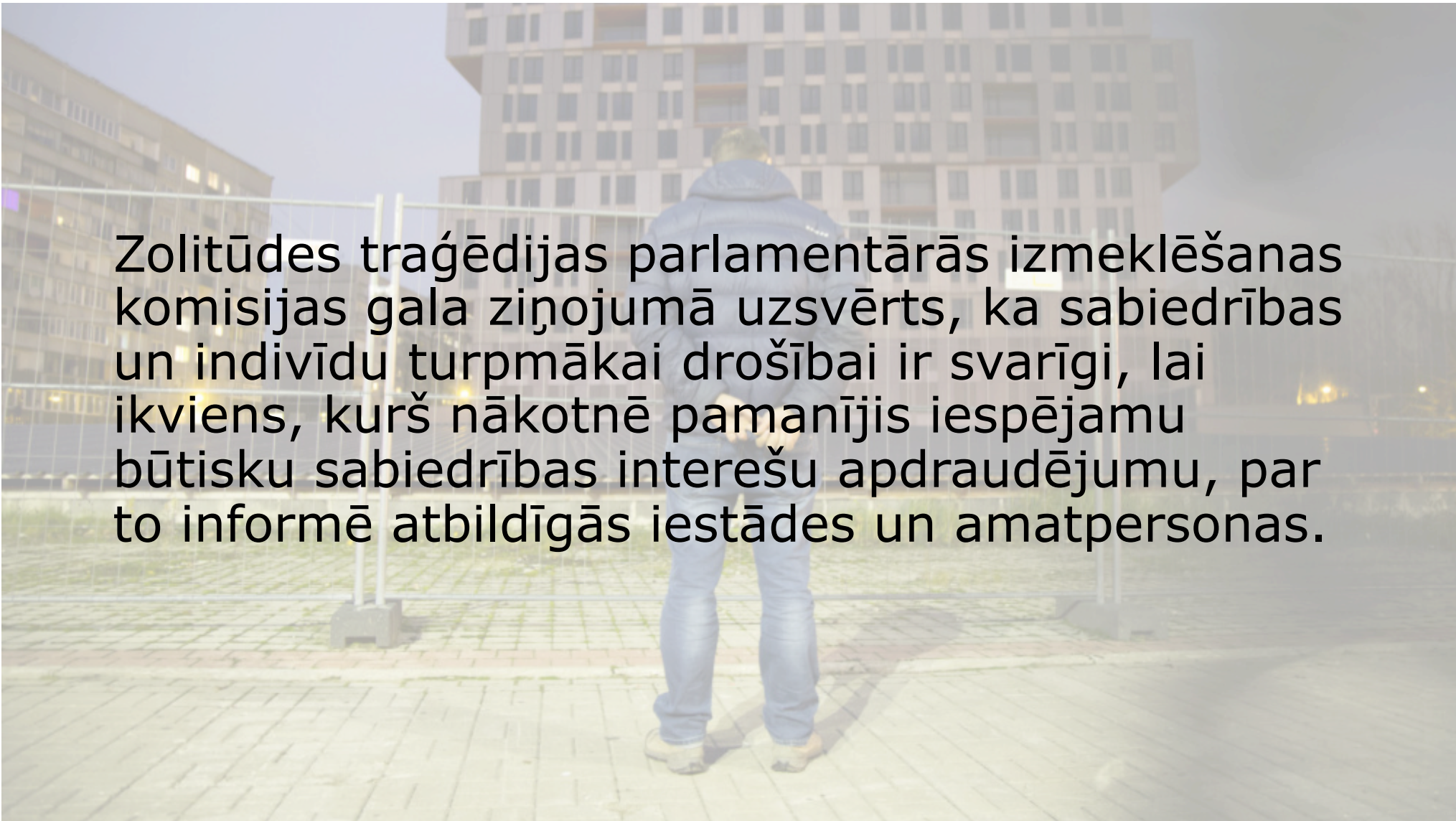
Inese Kuške

Valsts pārvaldes politikas departaments

Inese.Kuske@mk.gov.lv

Darba tiesību forums, 2019.gada 14. novembris

A person wearing a blue jacket and jeans stands with their back to the camera on a paved area. In the background, there is a modern, multi-story building with a grid of windows. The scene is slightly hazy, suggesting an overcast day or early morning. The text is overlaid on the left side of the image.

Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojumā uzsvērts, ka sabiedrības un indivīdu turpmākai drošībai ir svarīgi, lai ikviens, kurš nākotnē pamanījis iespējamu būtisku sabiedrības interešu apdraudējumu, par to informē atbildīgās iestādes un amatpersonas.

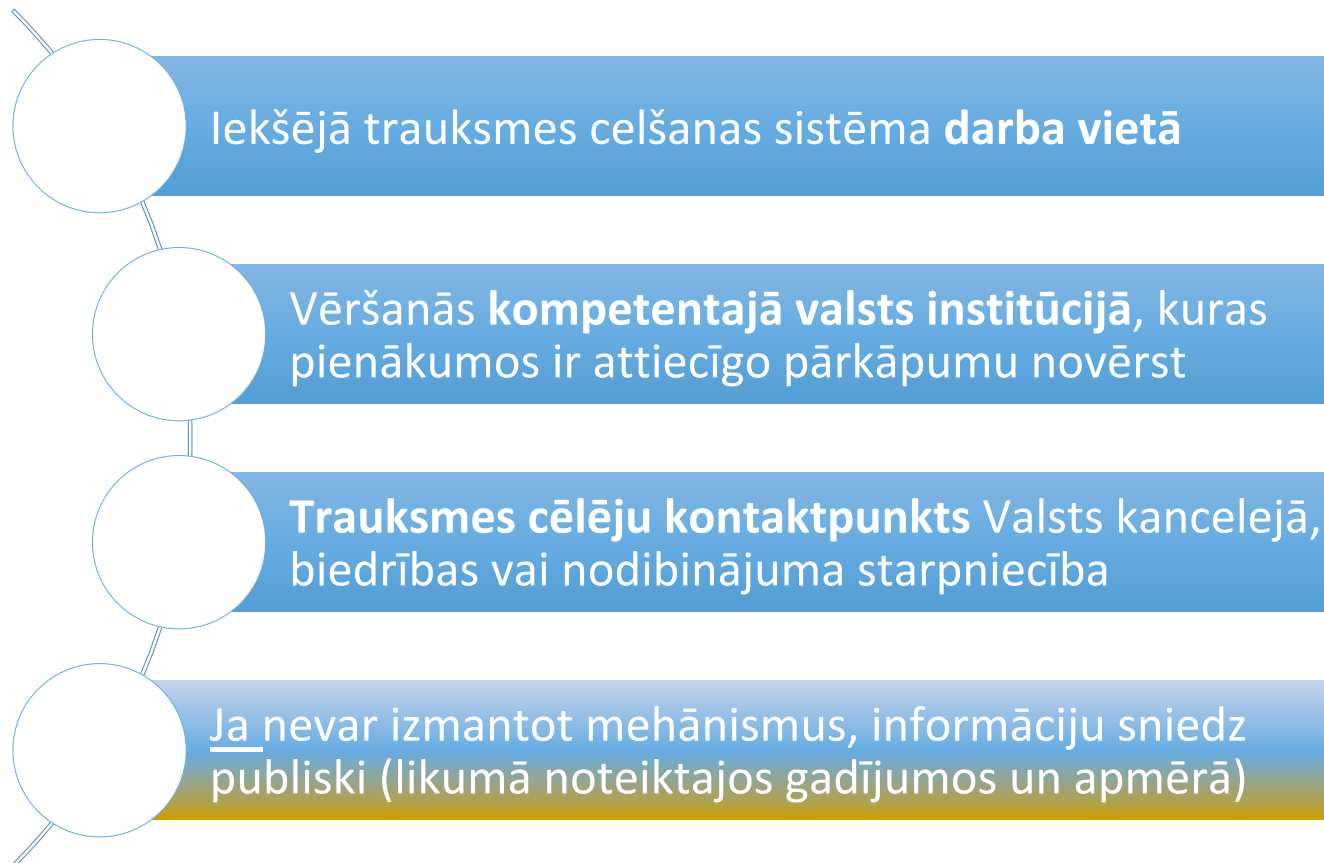

Kas ir trauksmes cēlējs?

- fiziskā persona
- darba vide
- iespējams pārkāpums
- var kaitēt sabiedrības interesēm
- sniegto informāciju uzskata par patiesu (ziņo labā ticībā)

Trauksmes celšanas mehānismi

(Trauksmes celšanas likuma 4.pants)

Trauksmes cēlēju aizsardzības garantijas

Identitātes aizsardzība

Aizsardzība pret trauksmes celšanas dēļ radītām nelabvēlīgām sekām

Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība

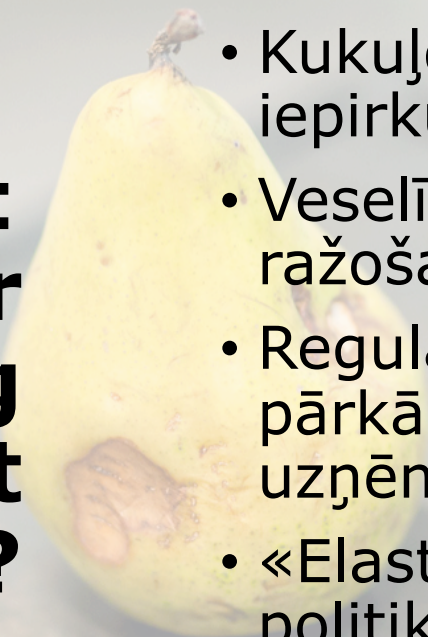
Atbrīvošana no tiesāšanās izdevumu samaksas civilprocesā un valsts nodevas samaksas administratīvajā procesā tiesā

Pagaidu aizsardzību civilprocesā un administratīvajā procesā tiesā

Atbrīvošana no juridiskās atbildības

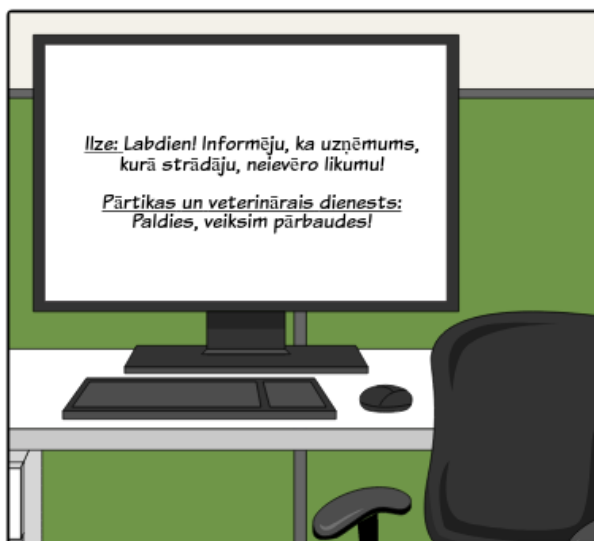
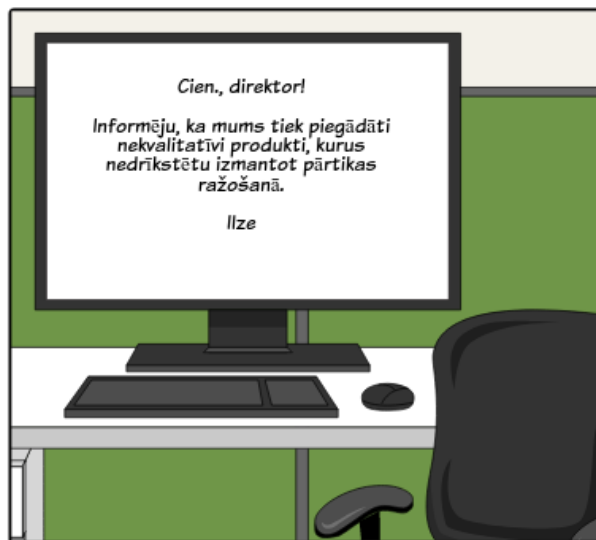
Atbilstīgs atļūdzinājums par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu

Konsultācijas par savu tiesību aizsardzību

A pear with a brown spot on a dark surface.

**Piemēri:
Par ko var
un vajag
celt
trauksmi?**

- Kukuļdošana pašvaldības iepirkumā
- Veselībai bīstamas pārtikas ražošana
- Regulāri darba drošības pārkāpumi būvniecības uzņēmumā
- «Elastīgā» atalgojuma politika
- Negodīga konkurence

A photograph of a hospital ward. The room contains several hospital beds with white linens, medical equipment like monitors and IV stands, and a window with blinds. The image is slightly faded to allow text to be overlaid.

**Piemērs:
ārstniecības
iestādes
darbinieka
nolaidība**

- MEDMĀSA
- PACIENTS

**Kā likums attiecas uz
arodbiedrībām un to
apvienībām?**

❖ Trauksmes celšanas likums

❖ 4. pants. Trauksmes celšanas mehānismi

(1) **Trauksmes celšanai izmanto** vienu no šādiem mehānismiem:

1) iekšējo trauksmes celšanas sistēmu;

2) vēršanos kompetentajā institūcijā;

3) trauksmes cēlēju kontaktpunkta vai biedrības vai nodibinājuma, tostarp **arodbiedrības vai to apvienības, starpniecību**.

Vadlīnijas trauksmes cēlēju ziņojumu izskatīšanai valsts pārvaldes institūcijās*

- **Trauksmes cēlēja ziņojumu iesniedzēji:**
 - biedrība vai nodibinājums (arodbiedrība...)

Biedrība vai nodibinājums, līdzīgi kā Trauksmes cēlēju kontaktpunkts, trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšanā darbojas kā starpnieks, piemēram, to nododot ar pavadvēstuli. Trauksmes cēlētājam jābūt pati fiziskā persona, nevis biedrība vai nodibinājums.

*ar paredzamajiem grozījumiem

❖ Trauksmes celšanas likums

❖ 9. pants. Biedrību un nodibinājumu atbalsts

Biedrības un nodibinājumi, tostarp arodbiedrības un to apvienības, var:

- 1) nodrošināt **atbalstu**, tostarp konsultācijas, **trauksmes cēlējiem** un **personām, kuras vēlas celt trauksmi**, lai veicinātu trauksmes celšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību;
- 2) sniegt atbalstu, tostarp konsultācijas, to **biedriem** un **personām, kuru intereses tie pārstāv saskaņā ar statūtiem**, ja tās ir cēlušas trauksmi vai vēlas celt trauksmi;
- 3) **vērsties iestādē** (institūcijā) vai **tiesā** tāda trauksmes cēlēja vārdā, kas ir tās biedrs vai persona, kuras intereses tie pārstāv saskaņā ar statūtiem, un aizstāvēt trauksmes cēlēja tiesības un likumiskās intereses.

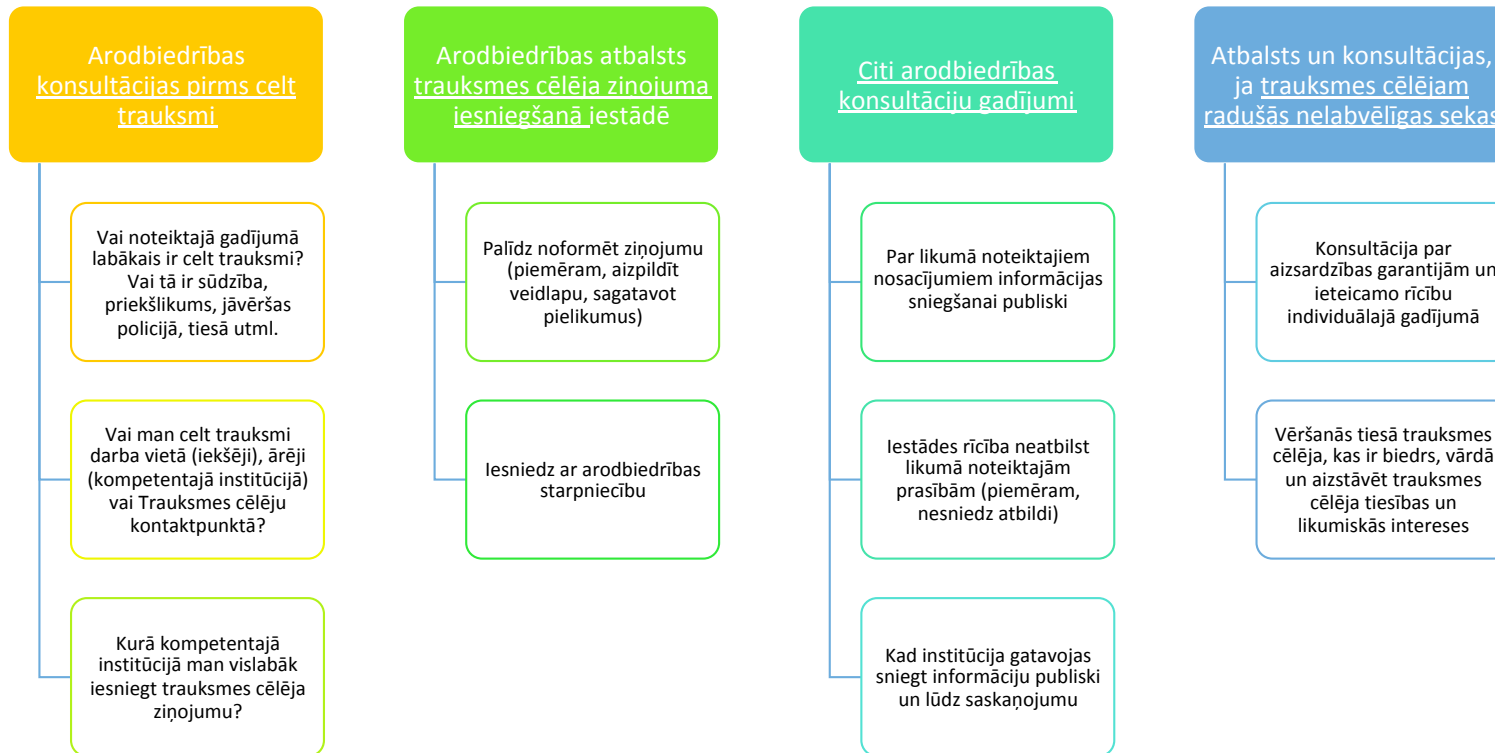
❖ Trauksmes celšanas likums

❖ 5. pants. Iekšējā trauksmes celšanas sistēma

(1) Publiskas personas institūcijas un tās privāto tiesību juridiskās personas, kurās ir **vairāk nekā 50 nodarbināto, izveido** iekšējo trauksmes celšanas sistēmu, nodrošinot nodarbinātajiem iespēju **droši ziņot** par pārkāpumiem un **garantēt viņiem aizsardzību**.

(2) Par iekšējo trauksmes celšanas sistēmu **nodarbināto informē**, uzsākot darba tiesiskās vai dienesta attiecības vai cita veida ar profesionālo darbību saistītas tiesiskās attiecības, un darbavietā nodrošina viegli pieejamu informāciju par šo sistēmu.

Arodbiedrības atbalsts biedriem

Informatīvie resursi arodbiedrībām

-
- Trauksmes celšanas likums
 - ES trauksmes cēlēju direktīva (vēl nav stājusies spēkā)

-
- Vadlīnijas trauksmes cēlēju ziņojumu izskatīšanai valsts pārvaldes institūcijās
 - Labās prakses vadlīnijas iekšējās trauksmes celšanas sistēmas izveidei
 - Ziņojuma veidlapa

-
- <https://www.trauksmescelejs.lv> (ietver tiešsaistes ziņošanas iespēju)
 - Gada pārskati

ES trauksmes cēlēju direktīva*

- «Būtu jānodrošina aizsardzība kā vārda brīvības un mediju plurālisma un brīvības aizsardzība gan personām, kuras ziņo par darbībām vai bezdarbību organizācijas līmenī (“iekšējā ziņošana”) vai atbildīgajai iestādei (“ārējā ziņošana”), gan personām, kuras šādu **informāciju dara pieejamu publiskā telpā**, piemēram, tieši publiski ar tiešsaistes platformu vai sociālo tīklu starpniecību, vai plašsaziņas līdzekļiem, vēlētam amatpersonām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, **arodbiedrībām** vai profesionālajām un uzņēmējdarbības organizācijām.»
- «Arī **trešām personām** varētu atļaut saņemt ziņojumus par pārkāpumiem privāto un publisko tiesību juridisko personu vārdā – ar noteikumu, ka tās piedāvā atbilstīgas garantijas attiecībā uz neatkarības, konfidencialitātes, datu aizsardzības un slepenības ievērošanu. Šādas trešās personas varētu būt ārēju ziņošanas platformu nodrošinātāji, ārēji konsultanti, auditori, **arodbiedrību pārstāvji** vai darba ņēmēju pārstāvji.»

* nav stājusies spēkā

**Trauksmes
cēlāju
kontaktpunkts**

- Kopš 2019.gada 1.maija
- Atrodas Valsts kancelejā
- Trauksmes cēlāju ziņojumu pārsūtīšana
- Konsultācijas
- Metodiskais atbalsts
- Datu apkopošana
- Sabiedrības informēšana

**REDZI.
DZIRDI.
RUNĀ.**

trauksmescelejs.lv